Handleiding leerkracht

HALLO DEMOCRATIE!

Inhoudsopgave

Inleiding.....blz.2

Doelstellingen.....blz.3

Voorbereidende activiteiten.....blz.4

Activiteit 1 – Wat is het Parlement?.....blz.6

Activiteit 2 – Onze ideale volksvertegenwoordiger.....blz.8

Activiteit 3 – Pop maken.....blz.11

Activiteit 4 – Kinderrechten ontdekken.....blz.15

Activiteit 5 – Plannen maken.....blz.21

Activiteit 6 – Plannen opschrijven!.....blz.25

Bezoek aan het Federaal Parlement.....blz.27

Optioneel: klasactie na het parlementsbezoek.....blz.29

Bijlage 1 – Opdrachten 'Wat is het Parlement?'.....blz.30

Bijlage 2 – Quiz 'Wat is het Parlement?'.....blz.37

Bijlage 3 – Werkblad.....blz.38

Inleiding

Tijdens 'Hallo democratie!' maken de leerlingen kennis met kinder- en mensenrechten en de manier waarop een democratie werkt. Ze worden er zich van bewust dat ook zij hun mening mogen laten horen, zeker over zaken die hen aangaan.

Het project bestaat uit twee delen:

- Een educatief pakket om samen met de klas te werken rond kinder- en mensenrechten, de rol van het Parlement en de manieren waarop kinderen hun mening kunnen laten horen. Deze uitgebreide voorbereiding op school bestaat uit 6 activiteiten waarin de leerlingen toewerken naar een plan dat zij willen voorstellen aan de politiek.
- Daarna brengt de klas gedurende een halve dag een bezoek aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers in het Federaal Parlement in Brussel. Hier gaan de leerlingen in gesprek met echte politici over hun plannen en zaken die zij zelf belangrijk vinden.

Dit project is ontwikkeld voor leerlingen in de derde graad van het lager onderwijs (5de en 6de leerjaar).

In deze handleiding vind je uitgebreide instructies over hoe je het educatief pakket kunt gebruiken in de klas.

Het bezoek aan het Federaal Parlement in Brussel vindt plaats op een vooraf door het BELvue Museum gecommuniceerde datum. Animatoren van het BELvue zullen dit bezoek begeleiden. Nadere instructies zijn eveneens verderop in deze bundel te vinden.

Doelstellingen

Hallo Democratie! focust zich op de volgende pedagogische doelstellingen:

- De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen wat mensenrechten en kinderrechten zijn en enkele voorbeelden noemen.
- De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen van het Federaal Parlement is en wat daarbij de rol van volksvertegenwoordigers is.
- De leerlingen zijn zich ervan bewust dat ook zij hun mening/stem kunnen laten horen.
- De leerlingen zijn zich ervan bewust dat zij ook zelf actief kunnen participeren aan de samenleving.

Link met de eindtermen voor het lager onderwijs

Het project sluit goed aan op de eindtermen binnen verschillende domeinen. Zo sluit het project inhoudelijk aan bij het domein 'politieke en juridische verschijnselen', meer specifiek bij eindtermen 2.13 (belang Rechten van de Mens en Rechten van het Kind; rechten en plichten), 2.14 (verkiezingen en democratisch functioneren van de instellingen) en 2.16 (gemeenschappen, federaal België, EU en beslissingen nemen).

Sociale vaardigheden moeten uitgebreid aangewend worden, waardoor de leerlingen leren om respect en waardering voor elkaar op te brengen. Ook leren ze kritisch te zijn en hun eigen mening te formuleren. Dit alles doen zij door middel van het samenwerken met anderen (domeinen relatiewijzen en samenwerking).

Tot slot sluit *Hallo democratie!* ook goed aan bij de doelen die gesteld worden voor Nederlands. Zo oefenen zij met in een gesprek kritisch te reageren op de vragen en opmerkingen van bekende volwassenen en met het naar voren brengen van passende argumenten tijdens een discussie met deze volwassenen. Wanneer het aankomt op het vormgeven en overbrengen van hun voorstellen, komt bovendien ook het op hun niveau kunnen reflecteren op de belangrijkste factoren van een communicatiesituatie (zender, ontvanger, boodschap, bedoeling, situatie) op zowel impliciete als meer expliciete wijze aan bod.

Voorbereidende activiteiten

Dit project bestaat uit een uitgebreide voorbereiding in de klas, gevolgd door een bezoek aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers in het Federaal Parlement te Brussel. De totale hoeveelheid tijd die je moet uittrekken ter voorbereiding is 6 uur, verdeeld over verschillende activiteiten die op verschillende momenten uitgevoerd kunnen worden. De activiteiten kunnen op zichzelf staan, maar ook in combinatie aangeboden worden.

Een overzicht van de activiteiten:

1. **Wat is het Parlement?**
   Tijdens deze les bouwen de leerlingen (basis)kennis op over de werking van het Parlement. Wat is een Parlement eigenlijk? Wat doet het Federaal Parlement? Welke parlementen zijn er in België? Welke partijen zitten er in de Kamer? En wat zijn de bevoegdheden van de verschillende Belgische overheden?

2. **Onze ideale volksvertegenwoordiger**
   Het doel van deze activiteit is om de meer abstracte kennis uit activiteit 1 concreter te maken. De leerlingen moeten zich daarom inleven in de persoon van het parlementslid. Op deze manier raken zij vertrouwd met de rol van parlementsleden en hun werk.

3. **Pop maken**
   Tijdens deze derde activiteit worden de visies van de verschillende groepjes bij elkaar gebracht. Hoe kunnen deze worden samengebracht in één ideale volksvertegenwoordiger die de hele groep kan aanspreken? Iedere klas ontvangt vanuit het BELvue Museum een levensgrote (2D-)figuur die ze samen kunnen vormgeven.

4. **Kinderrechten ontdekken**

   In deze activiteit ontdekken de leerlingen wat kinderrechten zijn, waarom deze er zijn en welke kinderrechten er eigenlijk allemaal bestaan. Zij doen dit aan de hand van een interactieve werkvorm.

5. **Plannen maken**

   Het moment is aangebroken dat de leerlingen gaan bepalen welke kinderrechten ze het belangrijkste vinden. Als ze dit hebben gedaan, maken ze bovendien plannen die met deze kinderrechten te maken hebben. Het zijn deze plannen die ze in het Federaal Parlement gaan voorstellen en waarvoor ze ook zelf hun best moeten gaan doen in het vervolg van dit project.

6. **Plannen opschrijven**

   Nu de plannen tijdens activiteit 5 zijn gemaakt, is het voor de leerlingen tijd om na te denken hoe ze deze plannen zo goed mogelijk over kunnen brengen aan het parlementslid dat ze tijdens hun bezoek aan Brussel gaan ontmoeten. De plannen worden zo duidelijk en creatief mogelijk opgeschreven en toegevoegd aan de 2D-figuur.

Activiteit 1

Wat is het Parlement?

Duur: 60 minuten

Leerdoelen:

1. De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen wat het Federaal Parlement is.
2. De leerlingen verwerven inzicht in de werking van het Parlement.
3. De leerlingen kunnen de belangrijkste taken van een parlementslid benoemen.

Benodigdheden: *'Wat is het Parlement? – in het kort* (downloaden via https://www.belvue.be/media/documents/Wat-is-het-parlement-in-het-kort-Dossier.pdf)', opdrachtenbladen, quizvragen, pennen of potloden

Om de leerlingen goed voor te bereiden op de rest van het project, is een goede theoretische basis nodig. In deze activiteit komen enkele essentiële begrippen en onderwerpen aan bod.

Introductie (5 minuten)

Introduceer het project aan de leerlingen. Vertel de klas dat zij binnenkort op bezoek gaan in het Federaal Parlement en dat ze vandaag samen gaan ontdekken wat dat Parlement precies is en doet. Vervolgens werk je in een korte introductie toe naar de vraag waarom er eigenlijk een parlement nodig is.

- Vertel dat België een democratie is. Stel de leerlingen de vraag of zij weten wat een democratie is. Het antwoord ("het volk heeft de macht" of soortgelijke antwoorden zijn juist) noteer je op het bord.
- Stel de vraag of de leerlingen weten hoeveel mensen er ongeveer in België wonen. In 2024 waren dit er bijna 12 miljoen.

- Vraag aan de leerlingen hoe het volk dan beslissingen kan nemen als ze met zoveel zijn. Gaan die allemaal tegelijk naar Brussel elke dag?
- Vertel dat dat niet mogelijk is en dat er daarom mensen zijn die namens het volk besluiten nemen voor België. Deze volksvertegenwoordigers zitten in het Federaal Parlement. We noemen hen ook wel parlementsleden.

Deel de klas vervolgens op in duo's. Het is het best wanneer deze tweetallen verspreid over het klaslokaal kunnen zitten. Elke leerling krijgt het boekje *'Wat is het Parlement? – in het kort'* en de opdrachtenbladen in bijlage 1.

Informatie zoeken (30 minuten)

De leerlingen gaan in hun eigen duo aan de slag om de vragen op de opdrachtenbladen te beantwoorden. Zij krijgen hiervoor maximaal **30 minuten** de tijd. Geef hierbij de instructie dat ze hierbij best vooraf afspreken wie welke vragen beantwoordt: leerling A bijvoorbeeld thema 1 en 3, leerling B bijvoorbeeld thema 2 en 4. Hierbij mogen ze zelf kiezen wat ze het meest interessant vinden. Ieder thema bestaat uit ongeveer 5 vragen. Benadruk dat ze mogen overleggen en elkaar mogen helpen.

Overleg (10 minuten)

Na het halve uur waarin ze de vragen hebben beantwoord, vraag je aan de duo's om elkaar in **10 minuten** te vertellen wat ze hebben geleerd. Mogelijk hebben ze niet alle vragen zelf kunnen beantwoorden, dus het is belangrijk dat ze hun partner kunnen briefen over de informatie die ze gevonden hebben.

Quiz (15 minuten)

De laatste **15 minuten** van deze activiteit zijn bedoeld voor een korte quiz. Met deze quiz kan je op een snelle en luchtige manier testen of de leerlingen de stof juist hebben begrepen. De quiz bestaat uit 10 meerkeuzevragen, welke te vinden zijn in **bijlage 2**. De leerlingen geven antwoord op de vraag door het kaartje met A, B of C in de lucht te steken. Licht het juiste antwoord daarna telkens kort toe.

Activiteit 2

Onze ideale volksvertegenwoordiger

Duur: 60 minuten

Leerdoel: de leerlingen reflecteren op de rol die volksvertegenwoordigers spelen in de Belgische democratie

Benodigdheden: A3-papier, brochures/kranten/magazines, knutselspullen, papier, pen, boekje *Wat is het Parlement?- in het kort* (downloaden via https://www.belvue.be/media/documents/Wat-is-het-parlement-in-het-kort-Dossier.pdf), 2D-figuur

Het doel van deze tweede activiteit is om de meer abstracte kennis uit activiteit 1 concreter te maken. De leerlingen moeten zich daarvoor inleven in de persoon van het parlementslid. Op deze manier raken zij vertrouwd met de rol van volksvertegenwoordigers (parlementsleden) en hun werk.

Introductie (10 minuten)

Grijp kort terug op de eerste activiteit. Vertel de leerlingen dat ze vorige keer geleerd hebben wat het Federaal Parlement is en vraag of ze nog weten wat het Parlement doet. Leg daarna kort uit wat de bedoeling is van de tweede activiteit: de parlementsleden zitten niet voor zichzelf in het Parlement, maar om de Belgische burgers te vertegenwoordiger. Hier horen ook de leerlingen bij. Zij mogen nog niet stemmen, maar ze kunnen wel al eens nadenken over de vraag hoe hun ideale volksvertegenwoordiger eruit ziet en wat deze doet.

Moodboard maken (30 minuten)

Deel de klas op in groepjes van maximaal 5 leerlingen. Deel per tafel één exemplaar van *'Wat is het Parlement? – in het kort'* uit. Om te weten wat parlementsleden formeel moeten doen, gebruiken de groepjes deze boekjes (blz. 12 – 15, 32 – 37).

Daarnaast moeten de leerlingen zelf bedenken hoe hun ideale parlementslid eruitziet, zich gedraagt, hun werk doet of vanuit welke overtuiging. Om hun ideeën te visualiseren, maakt ieder groepje een moodboard. Op dit moodboard verzamelen ze afbeeldingen en/of uitspraken die volgens hun bij een ideaal parlementslid zouden passen. **Let op:** het gaat hierbij niet om inhoudelijke politieke standpunten. Het moodboard moet duidelijk de volgende zaken weergeven:

1. **HOOFD:** wat denkt / voelt / zegt / hoort hun ideale volksvertegenwoordiger?
2. **HAND:** wat doen ze, wat laten ze zien, wat zouden ze (online) schrijven?
3. **VOET:** een parlementslid werkt niet alleen in Brussel. Waar gaan ze heen, wie ontmoeten ze, enz.?
4. **Hart:** wat voelt deze volksvertegenwoordiger, wat is hun overtuiging, wat zijn hun dromen?

Geef aan iedere groep een stapel kranten/magazines/brochures/..., knutselspullen en een blad op A3-formaat. Het is aan de leerkracht zelf om te bepalen hoe de moodboards ingedeeld moeten worden. Als de groep sterk genoeg is, kan een vrije indeling gekozen worden. Hierbij lopen alle 4 de bovenstaande punten als één grote collage in elkaar over. Er kan echter ook voor worden gekozen om het blad in 4 te delen. Doe dit als volgt:

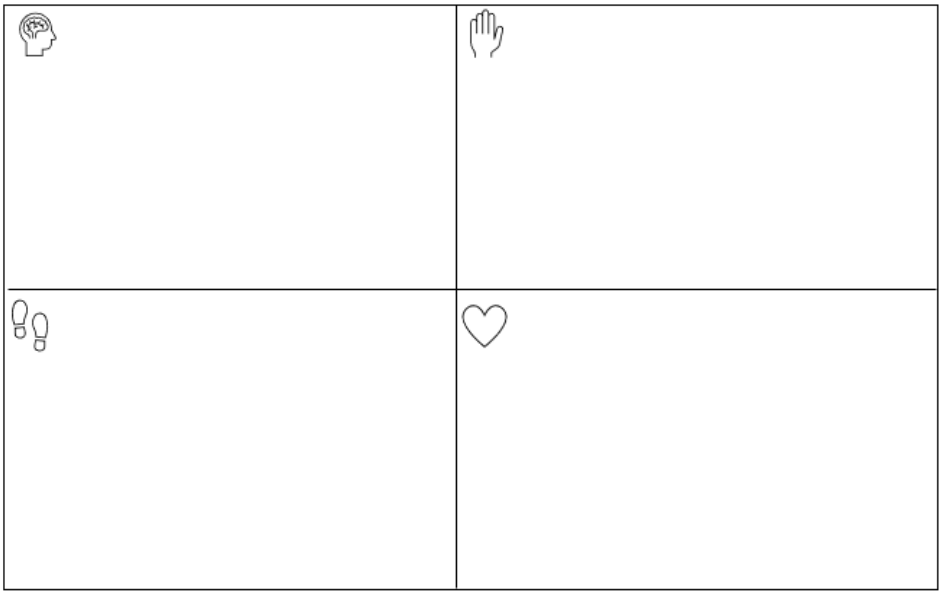

Voorstelronde (10 minuten)

Ieder groepje stelt hun ideale volksvertegenwoordiger voor. Hiertoe tonen ze hun moodboard aan de rest van de klas en ze leggen voor elk van de vier hierboven genoemde punten kort uit hoe hun volksvertegenwoordiger hiermee zou omgaan. Probeer zoveel mogelijk leerlingen per groepje aan het woord te laten, zodat iedereen eens aan het woord komt. Hang de moodboards op aan de wanden van het lokaal.

Afsluiting / profielschets (10 minuten)

Zet de grote, lege pop naast het bord voorin de klas. Zeg tegen de leerlingen dat jullie op een of andere manier de ideeën die net zijn gedeeld moeten samenvatten: als klas willen jullie namelijk tot één ideale volksvertegenwoordiger komen die jullie kunnen meenemen naar het Federaal Parlement in Brussel.

Vraag de leerlingen om naar de moodboards te kijken die nu aan de muur hangen. Zijn er zaken die opvallen? Welke dingen worden vaker genoemd? Welke overeenkomsten zijn er tussen de verschillende ideeën? Noteer deze zaken op het bord en noem eventueel zelf ook een aantal dingen, totdat voor alle vier de kenmerken (hoofd, hand, voet, hart) voldoende gemeenschappelijke punten zijn gevonden. Deze punten worden als uitgangspunt genomen voor activiteit 3.

Activiteit 3 (te combineren met activiteit 2)

Pop maken

Duur: 120 minuten

Leerdoelen: **1.** De leerlingen kunnen in een tekening weergeven hoe hun ideale vertegenwoordiger eruitziet en daarbij uitleggen welke eigenschappen en ideeën deze persoon moet hebben / **2.** De leerlingen kunnen in een tekening de kenmerken van hun klasgroep verwerken en daarbij in eigen woorden uitleggen hoe deze de diversiteit en identiteit van hun klasgroep weerspiegelen.

Benodigdheden: 2D-figuur ideale vertegenwoordiger, werkbladen, stiften/potloden/pennen, knutselmaterialen

Introductie (5 minuten)

De leerlingen hebben tijdens activiteit 2 in groepjes moodboards gemaakt met daarop hun idee van een ideale volksvertegenwoordiger. Overloop met de leerlingen nog eens de gemeenschappelijke punten die uit deze moodboards naar voren kwamen en doe dit voor alle vier de thema's (hoofd, hand, voet en hart).

Plaats de nu nog lege pop op een zichtbare plek in de klas. Zeg dat het nu aan de leerlingen is om deze punten zichtbaar te maken in een tekening van hun ideale volksvertegenwoordiger. Hoe ziet deze persoon er uit qua uiterlijk? Welk kapsel heeft deze persoon? Heeft deze persoon oorbellen of sieraden? Welke kleren?

Deel van de pop is ook een kind. Ook voor dit kind moeten de leerlingen een ontwerp maken. Het is de bedoeling dat het kind de identiteit (en eventuele diversiteit) van de groep weerspiegelt. Welke kenmerken kunnen ze hiervoor gebruiken?

Ontwerpfase 1 (40 minuten)

Maak 4 groepen en geef iedere groep een gerichte taak:

- Groep 1 is verantwoordelijk voor het hoofd van het parlementslid.
- Groep 2 is verantwoordelijk voor de kleren van het parlementslid.

- Groep 3 is verantwoordelijk voor het hoofd van het kind;
- Groep 4 is verantwoordelijk voor de kleren van het kind.

Alle leerlingen krijgen een werkblad met daarop het in te vullen figuur op A4-formaat (zie bijlage 3). Voorzie ieder groepje ook van voldoende teken- en knutselmateriaal.

Werkwijze:

Zet groep 1 en groep 2 zelfstandig aan het werk. Alle leerlingen ontwerpen op hun eigen blad een hoofd (groep 1) of outfit (groep 2) waarvan zij vinden dat het past bij hun ideale parlementslid. Ze houden hiermee rekening met de uitgangspunten die je in je introductie nog eens hebt herhaald. Benadruk nog eens dat zij op hun blad enkel het onderdeel inkleuren waarvoor zij verantwoordelijk zijn. Met de rest van de figuur doen zij nog niets.

Groep 3 (hoofd kind) en groep 4 (outfit kind) begeleid je intensiever. Hun opdracht is om een representatief ontwerp te maken van een kind dat de identiteit en diversiteit van de klas weerspiegelt. Het gaat hierbij niet enkel om uiterlijke kenmerken, maar ook om eigenschappen of talenten van de verschillende leerlingen. Brainstorm actief met deze groepjes welke klaskenmerken ze hiervoor kunnen gebruiken. **Let op:** deze begeleiding is essentieel, want je wilt voorkomen dat er ongewenste stereotyperingen over klasgenoten hun weg vinden naar de tekeningen. Kies er zelf voor of je circuleert tussen de 2 groepjes of dat je de hulp vraagt van een co-teacher, ondersteuner of collega om de groepjes intensiever te begeleiden. Ook hier kleuren de leerlingen enkel het onderdeel in waarvoor zij verantwoordelijk zijn.

Discussie (15 minuten)

Na de eerste ontwerpfase laten de leerlingen hun ontwerp zien aan de rest van hun groepje. Ze leggen kort één voor één uit welke keuzes ze hebben gemaakt. Hierna moeten ze door middel van onderling overleg bepalen welk ontwerp op de grote pop gezet mag worden. Ga bij ieder groepje langs om hun definitieve keuze te vragen en help hen eventueel wanneer ze er zelf niet uitkomen. Doe dit op een manier die past bij jouw klas en onderwijsstijl, waarbij het uitgangspunt moet zijn te voorkomen dat leerlingen hevig teleurgesteld zijn als hun ontwerp niet wordt gekozen.

Ontwerpfase 2 (50 minuten)

In de tweede ontwerpfase trekken de leerlingen wiens ontwerp gekozen is naar de grote pop. Voorzie dus een plek voor 4 leerlingen die gezamenlijk de grote 2D-figuur inkleuren en versieren. Ze focussen zich hierbij ieder op het deel waarvoor ze verantwoordelijk zijn, maar overleggen waar nodig (bijvoorbeeld over de plek waar het hoofd en de outfit in elkaar overgaan).

De andere leerlingen gaan verder met hun individuele ontwerpen. Tijdens de eerste ontwerpfase focusten zij zich op één specifiek onderdeel, maar nu mogen ze ook de rest van de figuur invullen: zowel het parlementslid, als het kinderfiguur. Schenk hierbij extra aandacht aan groepen 1 en 2, om ook hen te begeleiden bij het kiezen van klaskenmerken die zij voor het kinderfiguur willen gebruiken. Ga hierbij op dezelfde manier te werk als tijdens de eerste ontwerpfase.

Nabespreking (10 minuten)

Gebruik de laatste 10 minuten van deze activiteit voor een korte nabespreking. Presenteer hierbij de grote 2D-figuur aan de volledige klas. Stel de volgende vragen ter reflectie en verdieping:

- Welke eigenschappen en ideeën van het ideale parlementslid zie je terug op de grote pop?
- Wat valt je op wanneer je al jullie ontwerpen bekijkt? Zijn er verschillen tussen jullie ideeën?
- Welke keuzes vonden jullie het belangrijkst om te laten zien i het uiterlijk of de kleding van jullie parlementslid? Waarom?
- Welke kenmerken van de klas hebben jullie gebruikt in het ontwerp van het kind?
- Waarom vonden jullie het belangrijk om bepaalde kenmerken of talenten van klasgenoten te laten zien?
- Wat hebben jullie geleerd over de verschillen en overeenkomsten tussen jullie allemaal?

Stel tot slot nog de volgende vragen ter afronding:

- Hoe hebben jullie beslist welk ontwerp op de grote pop kwam?
- Was het makkelijk of moeilijk om samen een keuze te maken? Waarom?
- Hoe voelden jullie je als je ontwerp niet gekozen werd, en wat deden jullie om er samen een mooi resultaat van te maken?

Vertel eventueel dat mensen in veel situaties samen moeten werken om keuzes te maken en dat je je soms bij bepaalde keuzes moet kunnen neerleggen. Dit geldt ook voor parlementsleden. Hoe dit voor hen is, kunnen de leerlingen eventueel tijdens hun bezoek aan het Federaal Parlement in Brussel vragen aan het parlementslid dat ze dan ontmoeten.

Activiteit 4

Kinderrechten ontdekken

Duur: 30 minuten

Doel: De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen wat mensenrechten / kinderrechten zijn en enkele voorbeelden noemen.

Benodigdheden: poster kinderrechten (downloaden op https://edu.unicef.be/nl/product/poster-ken-je-rechten-te-downloaden en printen), verhaal

Introductie (5 minuten)

Leg, zoals bij de start van iedere activiteit, de link met de activiteiten die je hiervoor met de klas hebt gedaan. Vertel de leerlingen dat ze weten wat het Federaal Parlement doet en dat ze hebben nagedacht over hoe hun ideale volksvertegenwoordiger eruitziet. Stel de vraag door wie de parlementsleden / volksvertegenwoordigers worden gekozen. Het antwoord hierop is dat dit wordt gedaan door iedereen die ouder is dan 18 jaar. Maar hoe zit het dan met kinderen en jongeren onder de 18 jaar?

Vertel dat ook kinderen rechten hebben. Om hen te beschermen, zijn er 54 kinderrechten vastgelegd. De meeste landen hebben beloofd hun best te doen voor deze kinderrechten. Eén van die rechten is dat ook kinderen hun mening mogen geven en dat die mening serieus genomen moet worden. Zeg dat jullie daarom, zoals de leerlingen al weten, binnenkort naar het Parlement zullen gaan.

Maar eerst gaan jullie nu ontdekken welke rechten kinderen allemaal hebben.

Voorlezen: het verhaal van Livia (5 minuten)

In deze activiteitenbundel vind je een kort verhaal over een meisje van 11 jaar, Livia. Lees dit verhaal voor aan de klas. In het verhaal komen verschillende kinderrechten voor, dus vraag de leerlingen om aandachtig te luisteren. Meer hoeven zij nog niet te doen.

Nabespreking (15 minuten)

Hang nu de poster (https://edu.unicef.be/nl/product/poster-ken-je-rechten-te-downloaden) met daarop de verschillende kinderrechten op aan het bord of op een andere goed zichtbare plek in het klaslokaal. Bespreek het verhaal nu na met de leerlingen. Dit kan je op twee manieren doen:

1. Geef de leerlingen de tekst van het verhaal op papier en laat hen in duo's aanduiden op welke plekken zij een kinderrecht denken te vinden. Vraag vervolgens aan enkele duo's welke kinderrechten zij gevonden denken te hebben en waarom zij dit denken (vraag hen om een korte uitleg waarin zij toelichten waarom zij denken dat een bepaald stukje tekst hoor bij een bepaald kinderrecht).

2. Geef de leerlingen de tekst van het verhaal op papier en bespreek klassikaal welke kinderrechten er in de tekst voorkomen. Vraag de leerlingen om hun hand op te steken als ze er eentje gevonden denken te hebben en overloop de antwoorden gezamenlijk.

Zodra er een kinderrecht genoemd wordt dat juist is, duid je deze aan op de poster. Zo ontstaat er een visueel overzicht van de juiste antwoorden.

Afronding (5 minuten)

Kijk nog eens naar de poster. Wat valt de leerlingen op? Kom tot de conclusie dat er heel veel kinderrechten zijn. Zoveel, dat we ze niet allemaal in één verhaal konden verwerken. Wisten de leerlingen dat zij zoveel rechten hadden? En wat vinden ze van de kinderrechten? Rond de activiteit af met een kort interactief gesprek hierover.

Het verhaal van Livia

In een klein dorp in Vlaanderen woont Livia, een meisje van elf met een grote glimlach en nog grotere nieuwsgierigheid. Ze woont samen met haar ouders en haar oma, die elke avond voorleest uit een boek over verre landen. Ze zorgen er met hun drieën voor dat Livia niets tekort komt.

Livia gaat iedere dag met de fiets naar school. Hier krijgt ze niet alleen wiskunde, Frans, wereldoriëntatie en tekenen, maar ze leert er ook hoe ze informatie moet opzoeken als ze iets wil weten. In haar klas zitten kinderen met verschillende achtergronden. De meester zegt altijd: "iedereen hoort erbij. Ook Livia's beste vriendin zit bij haar in de klas: Sanne. Sanne zit in een rolstoel, maar is een leerling net als alle anderen.

Thuis heeft Livia een eigen kamer, waar ze een dagboek bewaart met daarin al haar gedachten en dromen. Haar ouders en oma respecteren dat dit haar 'geheime plek'

is. In het weekend gaat ze hier graag zitten om in het dagboek te schrijven en om te lezen. Haar oma gaat dan vaak naar de kerk, maar Livia heeft nog niet besloten of ze dat later ook wil doen. Haar papa is net als oma katholiek, maar haar mama gelooft niks. Als ze vragen heeft over het geloof kan ze die altijd stellen, maar haar ouders vertellen Livia niet wat zij moet geloven.

Haar vader komt uit Italië en haar moeder is Belgisch. Ze spreekt zowel Italiaans als Nederlands en is trots op die mix. Oma vertelt haar dat ze altijd haar naam, afkomst en verhaal moet koesteren.

In het dorp van Livia is ook een huisarts. Toen ze ooit in een boom was geklommen er eruit was gevallen, kon ze hier meteen terecht. De dokter controleerde of haar arm gebroken was, maar gelukkig was dit niet het geval.

Naast Livia woont trouwens nog een jongen, ook 11 jaar. Zijn naam is Danylo en hij vluchtte met zijn familie uit Oekraïne. Daar is het oorlog, maar voorlopig mag hij in België blijven. Ze leerden elkaar hun favoriete woorden in hun eigen talen en aten soms elkaars lievelingsgerechten. Ook gaan ze vaak spelen in het park om de hoek, net als de rest van hun vrienden en vriendinnen.

Op een avond, na het eten, zaten Livia, haar ouders en oma rond de tafel. “Weet je,” zei Livia, “ik wil dat alle kinderen weten dat ze rechten hebben.” Haar moeder knikte. “Dat is een goed idee, Livia. Jij kan dat vertellen aan je vrienden.”

En dat deed ze.

Het verhaal van Livia (versie met oplossing)

In een klein dorp in Vlaanderen woont Livia, een meisje van elf met een grote glimlach en nog grotere nieuwsgierigheid. Ze woont samen met haar ouders en haar oma, die elke avond voorleest uit een boek over verre landen *(9. Recht op opgroeien bij ouders)*. Ze zorgen er met hun drieën voor dat Livia niets tekort komt *(18. Recht op een goede opvoeding)*.

Livia gaat iedere dag met de fiets naar school *(28. Recht op toegang tot onderwijs)*. Hier krijgt ze niet alleen wiskunde, Frans, wereldoriëntatie en tekenen *(29. Recht om je talent te ontwikkelen op school)* maar ze leert er ook hoe ze informatie moet opzoeken als ze iets wil weten *(17. Recht op toegang tot informatie)*. In haar klas zitten kinderen met verschillende achtergronden. De meester zegt altijd: "iedereen hoort erbij" *(2. Recht op bescherming tegen discriminatie)*. Ook Livia's beste vriendin zit bij haar in de klas: Sanne. Sanne zit in een rolstoel, maar is een leerling net als alle anderen *(23. Recht van kinderen met een handicap op goede zorg en onderwijs)*.

Thuis heeft Livia een eigen kamer, waar ze een dagboek bewaart met daarin al haar gedachten en dromen. Haar ouders en oma respecteren dat dit haar 'geheime plek' is *(16. Recht op privacy)*. In het weekend gaat ze hier graag zitten om in het dagboek te schrijven en om te lezen. Haar oma gaat dan vaak naar de kerk, maar Livia heeft nog niet besloten of ze dat later ook wil doen. Haar papa is net als oma katholiek, maar haar mama gelooft niks. Als ze vragen heeft over het geloof kan ze die altijd stellen, maar haar ouders vertellen Livia niet wat zij moet geloven. *(14. Recht op vrij denken en zelf een geloof te kiezen)*.

Haar vader komt uit Italië en haar moeder is Belgisch. Ze spreekt zowel Italiaans als Nederlands en is trots op die mix *(30. Recht op eigen taal en cultuur)*. Oma vertelt haar dat ze altijd haar naam, afkomst en verhaal moet koesteren *(8. Recht op identiteit)*.

In het dorp van Livia is ook een huisarts. Toen ze ooit in een boom was geklommen er eruit was gevallen, kon ze hier meteen terecht *(24. Recht op gezond kunnen*

opgroeien en goede zorg). De dokter controleerde of haar arm gebroken was, maar gelukkig was dit niet het geval.

Naast Livia woont trouwens nog een jongen, ook 11 jaar. Zijn naam is Danylo en hij vluchtte met zijn familie uit Oekraïne. Daar is het oorlog, maar voorlopig mag hij in België blijven *(22. Recht op bescherming voor kinderen op de vlucht)*. Ze leerden elkaar hun favoriete woorden in hun eigen talen en aten soms elkaars lievelingsgerechten. Ook gaan ze vaak spelen in het park om de hoek, net als de rest van hun vrienden en vriendinnen *(31. Recht op rust en vrije tijd)*.

Op een avond, na het eten, zaten Livia, haar ouders en oma rond de tafel. "Weet je," zei Livia, "ik wil dat alle kinderen weten dat ze rechten hebben." Haar moeder knikte. "Dat is een goed idee, Livia. Jij kan dat vertellen aan je vrienden."

En dat deed ze.

Activiteit 5 (te combineren met activiteiten 4 en 6)

Plannen maken

Duur: 60 minuten

Doel: De leerlingen kunnen op basis van kinderrechten bepalen wat zij belangrijk vinden en zich daar een mening over vormen.

Benodigdheden: kinderrechtenposter (hergebruiken van activiteit 4), pen en papier

Voorbereiding

Hang de poster met daarop de verschillende kinderrechten (opnieuw) op. Vraag, als die mogelijkheid er is, een co-teacher, ondersteuner of collega om je te helpen met deze les. Zo kunnen jullie de leerlingen gemakkelijker begeleiden in hun groepswerk.

Introductie (5 minuten)

Verwijs aan het begin van deze activiteit even terug naar activiteit 4. De leerlingen hebben daar (voor het eerst) kennis kunnen maken met de kinderrechten. Vertel vervolgens de bedoeling van deze activiteit: de leerlingen gaan bepalen welke kinderrechten ze het belangrijkste vinden. Als ze dit hebben gedaan, maken ze bovendien plannen die met deze kinderrechten te maken hebben. Het zijn deze plannen die ze in het Federaal Parlement gaan voorstellen en waarvoor ze ook zelf hun best moeten gaan doen in het vervolg van dit project.

Prioriteiten kiezen (10 minuten)

De klas werkt in dezelfde 4 groepen die bij activiteit 4 ook samenwerkten. Het is de bedoeling dat iedere groep 4 kinderrechten uitkiest waar zij prioriteit aan geven. Benadruk hierbij echter wel dat in principe alle kinderrechten even belangrijk zijn en dat de leerlingen dus goede argumenten moeten verzinnen waarom ze wel rond het ene, maar niet rond het andere kinderrecht willen werken. Dit kan bijvoorbeeld zijn, omdat ze vinden dat er nog niet genoeg rond een bepaald recht wordt gedaan of omdat ze een concreet probleem zien waarvan ze willen dat dit wordt opgelost.

Geef de groepjes 10 minuten de tijd om hun keuzes te maken. Dit moeten ze doen door onderling te overleggen en overeenstemming te bereiken. Ze mogen **niet** stemmen, maar moeten door middel van argumenteren een compromis bereiken waar ze allemaal achter kunnen staan. Vraag ook aan ieder groepje om een woordvoerder aan te wijzen.

Klasprioriteiten aanduiden (10 minuten)

Laat de woordvoerder van ieder groepje vertellen welke top-4 prioriteiten zij hebben gekozen. Noteer deze prioriteiten onder elkaar op het bord, zodat een duidelijk overzicht ontstaat welke prioriteiten belangrijk zijn voor de klas als geheel. Naar alle waarschijnlijkheid zullen bepaalde kinderrechten vaker gekozen worden dan andere. Ontstaat er een duidelijke top-4 aan gekozen rechten? Dan kan je deze rechten aanduiden als de thema's waarrond de leerlingen plannen en acties bedenken. Lopen de keuzes echter uiteen? Dan laat je de klas stemmen over de vraag welke rechten als klasprioriteit moeten worden aangeduid.

Maak aan de hand van de prioriteiten op het bord een schema zoals hieronder.

Kinderrecht	**V**	**X**	**O**

Organiseer de stemming als volgt: vraag per kinderrecht wie er vóór is, wie tegen en wie geen duidelijke mening heeft (dan onthoud je je van stemming). Noteer de aantallen in het schema. De leerlingen besluiten hier volledig individueel over, zodat ze hun eigen mening kunnen laten horen.

De 4 rechten met de meeste stemmen vóór worden gekozen als klasprioriteiten. Hoeveel kans een bepaald recht maakt om gekozen te worden is hierbij onderdeel

van een democratisch proces, waarbij bovendien de kwaliteit van argumenten (in het betoog van de groepjes) een belangrijke rol speelt.

Plannen maken (20 minuten)

Geef ieder groepje nu één van de thema's. Op papier werken ze hiervoor een voorstel uit. Dit voorstel moet bestaan uit 1) een concreet voorstel voor de parlementsleden om zich voor in te zetten en 2) een concrete actie waarmee de klas zelf kan bijdragen aan (het doel van) dit plan. Geef de leerlingen, om hen op weg te helpen, de volgende voorbeelden mee:

1. *Concreet voorstel voor parlementsleden*

   Stel, je hebt gekozen voor het recht van kinderen om hun mening te mogen geven. Dan kan je bijvoorbeeld voorstellen aan de parlementsleden om de leeftijd waarop mensen mogen gaan stemmen te verlagen. Die is nu 18 jaar of, voor het Europees Parlement, 16 jaar. Vertel waarom je wilt dat dit gebeurt en probeer ook zo precies mogelijk te beschrijven hoe jullie zouden willen dat de politiek zich hiervoor inzet. Bijvoorbeeld door de leeftijd te verlagen naar 12 jaar, waarbij de ouders de kinderen moeten helpen om informatie te verzamelen over politieke partijen en waarbij op school stembureaus worden ingericht bij verkiezingen.

2. *Een concrete actie waarmee de klas zelf kan bijdragen*

   Ook op school is het belangrijk om naar de mening van kinderen te luisteren. De klas kan bijvoorbeeld voorstellen om een leerlingenraad op te richten, moest deze er nog niet zijn. In Vlaanderen is het verplicht om een leerlingenraad te hebben wanneer ten minste 10% van de leerlingen tussen de 11 en 13 jaar hierom vraagt. In scholen met minder dan 30 leerlingen in die leeftijdsgroep moeten er minstens 3 leerlingen om vragen. Natuurlijk kan de klas er ook voor kiezen om gewoon een informeel gesprek met de directeur te vragen waarin ze hun ideeën vertellen.

Plannen presenteren (15 minuten)

De woordvoerders van de groepjes (dit kunnen dezelfde zijn als aan het begin van de activiteit, maar het mag ook iemand anders zijn dit keer) presenteren kort de voorstellen aan de rest van de klas. Dit is het moment waarop de andere leerlingen nog iets kunnen toevoegen aan deze voorstellen. Op deze manier zorg je ervoor dat het werkelijk **klas**voorstellen worden. **Let op:** het is niet de bedoeling dat de opzet van het hele voorstel wijzigt, dat zou te veel tijd in beslag nemen.

Activiteit 6 (te combineren met activiteiten 4 en 5)

Plannen opschrijven!

Duur: 30 – 60 minuten

Doel: De leerlingen denken actief na over de manier waarop zij hun mening (op een creatieve manier) over kunnen brengen.

Benodigdheden: papier in verschillende kleuren, knutselspullen, stiften/potloden/pennen, lijm, 2D-figuur parlementslid

Introductie (5 minuten)

Nu de plannen tijdens activiteit 5 zijn gemaakt, is het voor de leerlingen tijd om na te denken hoe ze deze plannen zo goed mogelijk over kunnen brengen aan het parlementslid dat ze tijdens hun bezoek aan Brussel gaan ontmoeten. Zet de 2D-figuur van hun ideale parlementslid vooraan in de klas. Geef vervolgens de onderstaande instructies mee aan je klas:

- Jullie werken opnieuw in dezelfde groepjes als bij de vorige 2 activiteiten.
- Schrijf jullie plannen netjes en leesbaark op. Doe dit op de (gekleurde) papieren die klaarliggen in de klas. De inhoud telt! Zorg ervoor dat jullie plannen duidelijk zijn verwoord.
- Voeg creatieve dingen toe. Dit kan een tekening zijn of een klein knutselwerk. Let wel op dat deze niet te groot zijn, want ze moeten allemaal op de pop passen. De papieren met jullie plannen worden daar straks namelijk allemaal opgeplakt.

Stimuleer je klas om er echt wat moois van te maken, zodat de 2D-figuur een echte eyecatcher wordt. Dit is niet enkel leuk voor henzelf, maar het moet ook zeker de aandacht grijpen van de politici die ze gaan ontmoeten. Jullie pop gaat immers mee naar het Federaal Parlement in Brussel! Misschien worden er zelfs wel foto's van gemaakt.

Creatieve verwerking (25 – 55 minuten)

Afhankelijk van hoeveel tijd je voor deze activiteit wilt uittrekken, geef je de leerlingen de rest van het (half)uur de tijd voor de creatieve verwerking van hun plannen. Ga rond bij de groepjes en ondersteun waar nodig. Eventueel kan je wederom de hulp van een co-teacher, ondersteuner of collega vragen, wanneer je een intensievere begeleiding van de leerlingen wenst of noodzakelijk vindt.

Zorg ervoor dat aan het eind van de activiteit alle voorstellen en knutselwerken verzameld worden en opgeplakt worden op de 2D-figuur. De voorstellen aan de parlementsleden + bijhorende creatieve uitingen worden geplakt op het **volwassen** deel van de figuur. De acties die de klas zelf kan uitvoeren, plakken zij aan de kant van het **kind**. Zie de afbeelding hieronder.

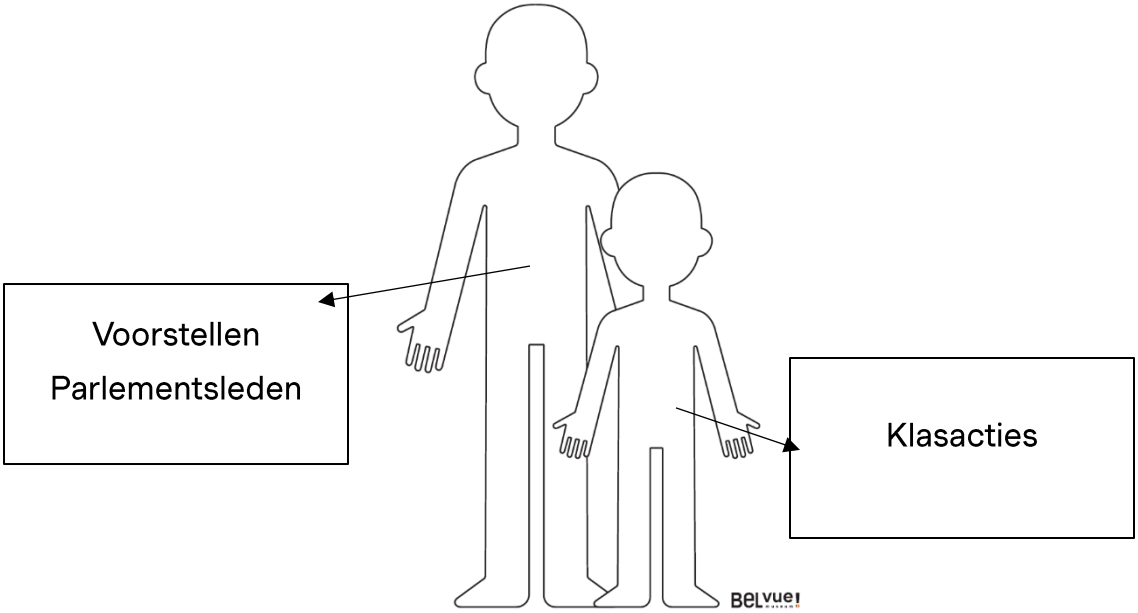

Tip: laat de pop, als dat mogelijk is, in aanloop naar het parlementsbezoek zichtbaar aanwezig in jullie klas staan. Dit is niet alleen leuk of een reminder voor de leerlingen, maar zo kunnen ze toeleven naar het bezoek aan het Federaal Parlement. Ook kan je op deze manier altijd nog eens op een laagdrempelige manier verwijzen naar de plannen die de leerlingen hebben gemaakt, zodat ze niet vergeten wat ze hebben bedacht.

Bezoek aan het Federaal Parlement

Op een vooraf vastgestelde datum begeef je je met je klas en het groepswerk naar het Federaal Parlement in Brussel voor de slotdag van *Hallo Democratie*. Je neemt hierbij de door de klas gemaakte 2D-figuur met al hun voorstellen mee.

Jouw klas of school zal niet de enige zijn die op de slotdag naar het Federaal Parlement komt. In totaal nemen **zes klassen**, vaak uit verschillende scholen, deel aan het evenement. Bereid je leerlingen hierop voor: een groot gedeelte van het programma doen jullie namelijk in klassenverband, maar tijdens het slot komen alle klassen samen voor een gezamenlijke afronding.

Inhoud van het bezoek

Het bezoek neemt ongeveer een halve dag in beslag. Tijdens het bezoek worden de leerlingen ontvangen in het Federaal Parlement, waarna ze voorgesteld worden aan de parlementsleden die ook aan het evenement zullen deelnemen. Iedere klas begeeft zich vervolgens met één parlementslid naar een andere ruimte, waar ze de meegebrachte 2D-figuur en hun plannen toelichten aan de politicus. Aan het slot van het bezoek presenteren de klassen en parlementsleden in het halfrond van de Kamer van Volksvertegenwoordigers de besproken ideeën aan de overige deelnemers. Zo ontstaat een duidelijk overzicht van de wensen die de verschillende klassen naar voren brengen en klinkt ook de stem van kinderen luid en duidelijk in het kloppende hart van de Belgische democratie.

Programma

Het slotevenement in het Federaal Parlement verloopt volgens een vast programma. Dit programma ziet er als volgt uit (wijzigingen voorbehouden):

- 09:15 – 10:00u Aankomst groepen bij bezoekersingangen Parlement
- 10:15 – 10:30u Ontvangst door Kamervoorzitter (of vervanger) en voorstellen van de volksvertegenwoordigers
- 10:30 – 11:15u Bespreken ideeën en voorstellen klas met de volksvertegenwoordigers

- 11:15 – 11:30u Korte pauze en verplaatsing naar halfrond Kamer
- 11:30 – 12:15u Samenvatting ochtendsessie door Kamerleden + presentatie klasacties door leerling-woordvoerders
- 12:15 – 12:30u Afsluitende groepsfoto + afronding

Praktische afstemming

Het educatieve team van het BELvue Museum zal uiterlijk een maand op voorhand met je afstemmen op welk tijdstip je met je klas kan arriveren bij het Parlement. Dan zal ook de praktische informatie gegeven worden over welke ingang je kunt gebruiken. Houd er in ieder geval rekening mee dat iedere leerling en leerkracht een **beveiligingsprocedure** zal moeten doorlopen om toegang te krijgen tot het gebouw. Deze bestaat uit een beveiligingsscan, zoals je die ook op vliegvelden kunt vinden. Om de aankomst bij het Parlement zo vlot mogelijk te laten verlopen, vragen we je om ook ongeveer een maand op voorhand de **klassenlijst** door te sturen met daarop de namen van de deelnemende leerlingen en begeleiders.

Let op: later aansluiten bij het programma is omwille van deze procedure niet mogelijk.

Eten en drinken

We vragen om de leerlingen zoveel mogelijk voor of na het bezoek te laten eten of drinken. Het BELvue zal in samenspraak met het Parlement een klein tussendoortje voorzien voor tijdens het programma.

Optioneel: klasactie na het Parlementsbezoek

Zorg ervoor dat je na het bezoek aan het Federaal Parlement de 2D-figuur terug meeneemt naar school. In activiteit 5 hebben de leerlingen namelijk ook concrete acties bedacht, waarmee de klas kan bijdragen aan de zaken die zij belangrijk vinden. Bekijk de voorstellen voor deze activiteiten en kies er één uit die je samen met je klas wil uitvoeren. Met deze optionele activiteit leer je je klas niet alleen dat ze hun mening kunnen uiten.

Tip: wacht niet te lang met het organiseren van deze klasactie. Zo is er een duidelijke link tussen het parlementsbezoek en deze actie.

Heb je een leuk verslag van de actie die jullie uitsturen, eventueel met een paar foto's of een korte video? En wil je deze met ons delen voor op onze website of in onze digitale nieuwsbrief? Stuur deze dan aan education@belvue.be.

Bijlage 1 – opdrachten 'Wat is het Parlement?'

Thema 1: het Parlement

1. **In België is er niet maar één persoon die alles mag besluiten, die dus alle macht heeft. De macht wordt verdeeld. Welke drie machten zijn er in België en wat is hun belangrijkste taak?**

   1. _____ macht
      De taak van deze macht is: _____
      _____

   2. _____ macht
      De taak van deze macht is: _____
      _____

   3. _____ macht
      De taak van deze macht is: _____
      _____

2. **Bij welke macht horen zij? Schrijf de juiste macht bij de juiste foto.**

Regering

Parlement

Rechtbank

_____ _____ _____

3. **Beslissingen die over alle Belgen gaan, worden in het Federaal Parlement genomen. Uit welke onderdelen bestaat dit parlement? Vul het schema hieronder in. Gebruik daarvoor de volgende begrippen en getallen:**
de Kamer / de Senaat / 60 / 150 / Federaal Parlement

4. **Hoe heet het gebouw waarin het Federaal Parlement gezeteld is? En in welke stad staat dit gebouw?**

---

5. **Bekijk pagina 6 en 7. Dit zijn onderwerpen die in het Federaal Parlement besproken kunnen worden. Kies er één uit en geef een voorbeeld waarover dit zou kunnen gaan.**

_____

_____

_____

6. **Onderwerpen als onderwijs, cultuur of bescherming van de natuur staan hier niet tussen. Hoe komt dat?**

_____

_____

_____

Thema 2: politieke partijen

7. **Je hebt al gezien dat er veel verschillende Parlementsleden zijn. Zij vertegenwoordigen alle Belgen. De Parlementsleden hebben verschillende ideeën. Mensen die ongeveer dezelfde ideeën hebben, werken vaak samen in een partij. Hieronder zie je de Vlaamse partijen. Verbind het partijlogo met de juiste, volledige naam.**

VOORUIT	Groen
N-VA	Vlaams Belang
cd&v	Vooruit
pvda	Partij van de Arbeid van België
open vld	Nieuw-Vlaamse Alliantie
GROEN	Christen-Democratisch en Vlaams
VLAAMS BELANG	Open Vlaamse Liberalen en Democraten

Er zitten ook Franstalige partijen in het Federaal Parlement. Dit zijn:

ptb	PS	e	Les Engagés	DéFI	MR
Parti du Travail de Belgique	Parti Socialiste	Ecolo	Les Engagés	Défi	Mouvement Réformateur

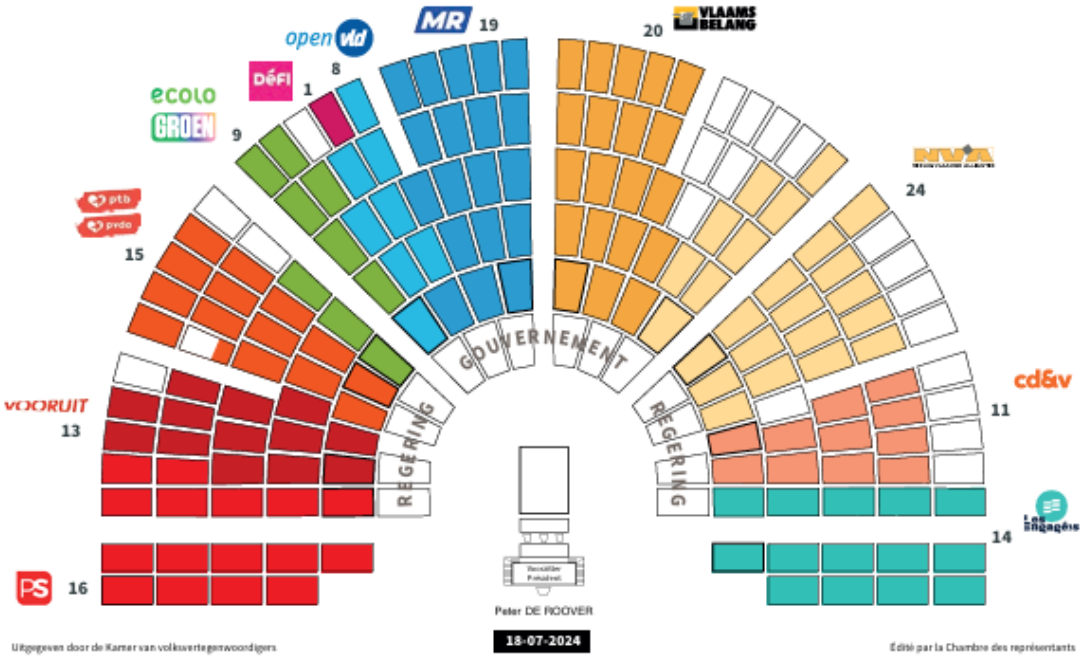

8. **Dit is de plattegrond van de Kamer. Je ziet dat partijen vaak worden aangeduid met dezelfde kleur. Ook zitten ze bij elkaar. Waarom is dat?**

_____

_____

_____

_____

9. **Welke partijen zitten niet samen met een andere partij? Kan je uitleggen hoe dat komt?**

_____

_____

_____

_____

10. Niet alle partijen vinden dezelfde dingen belangrijk. Gebruik pagina's 20 – 23 en schrijf bij elke partij iets wat zij belangrijk vinden.

pvda _____

ptb

VOORUIT _____

PS _____

GROEN _____

_____

DéFI _____

cd&v _____

Les Engagés _____

open vld _____

MR _____

N-VA NIEUW-VLAAMSE ALLIANTIE _____

VLAAMS BELANG _____

Thema 3: taken van het Parlement

11. Hoewel ze vaak iets anders vinden, werken de Parlementsleden van de verschillende partijen wel regelmatig samen. Dit doen ze om hun taken goed te kunnen uitvoeren. Welke taken heeft een parlementslid allemaal?

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____

12. Op welke manieren kunnen parlementsleden het werk van de ministers controleren?

A. Door ministers te ondervragen en schriftelijke vragen te stellen
B. Door onderzoekscommissies op te richten en schriftelijke vragen te stellen
C. Door ministers te ondervragen en vertrouwen te geven aan de regering

13. Kan je in eigen woorden uitleggen wat een wet is?

_____
_____
_____

14. Hoelang kan het soms duren voor een wet wordt goedgekeurd?

A. 6 maanden tot 1 jaar
B. 1 tot 2 jaar
C. 2 tot 3 jaar

15. Wat is het verschil tussen een commissie en de plenaire vergadering? Noem 3 dingen.

1. _____
2. _____
3. _____

Thema 4: de parlementsleden

16. Moet je als parlementslid altijd lid zijn van een partij?

A. Ja, dat is verplicht.

B. Nee, je kan je ook onafhankelijk kandidaat stellen.

17. Aan welke voorwaarden moet je voldoen om parlementslid te worden?

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

18. Kan je één argument geven van een van de politici in het dossier, waarom iemand in de politiek zou gaan?

_____

_____

_____

19. Kan je parlementslid en minister tegelijkertijd zijn? Waarom wel / niet?

_____

_____

_____

20. Hoeveel Vlaamse en Franstalige parlementsleden zitten er in de Kamer? Waarom zijn dit er niet evenveel?

_____ _____

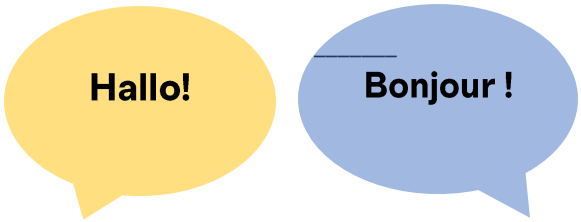

_____

_____

_____

Bijlage 2 – Quiz 'Wat is het Parlement?'

Vraag	Antwoorden
1. In de Belgische democratie worden de wetten gemaakt door...	A. het volk B. de machtigste mensen **C. vertegenwoordigers verkozen door het volk**
2. Het Parlement is een plaats, waar...	**A. de volksvertegenwoordigers wetten maken** B. de ministers vergaderen C. men de mensen straft die de wetten niet volgen
3. In het Parlement is een politieke partij een...	A. groep ministers **B. groep parlementsleden met dezelfde ideeën** C. ander woord voor de Kamer
4. Welk onderwerp wordt niet in het Federaal Parlement besproken?	A. Defensie (het leger) B. Economie en werk **C. Onderwijs**
5. In de plenaire vergadering, vergaderen...	A. de parlementsleden in kleine groepjes **B. alle parlementsleden samen** C. alleen de onafhankelijke parlementsleden
6. Hoeveel partijen zitten er in de Kamer?	A. 7 B. 10 **C. 12**
7. Parlementsleden moeten de ministers controleren. Dit kunnen ze doen door...	**A. hen te ondervragen en schriftelijke vragen te stellen** B. een onderzoekscommissie op te richten C. verkiezingen te organiseren
8. Er zijn meer Vlaamse dan Franstalige parlementsleden, omdat...	A. er meer Vlaamse partijen zijn **B. er meer Belgen Vlaams spreken dan Frans** C. er meer ministers gecontroleerd moeten worden die Vlaams spreken
9. Wat is geen taak van een parlementslid?	A. Vertrouwen geven aan de regering B. De begroting controleren **C. Wetten uitvoeren**
10. Een democratie heeft 3 machten: de wetgevende macht, de uitvoerende macht en de...	A. journalistieke macht **B. rechterlijke macht** C. persoonlijke macht
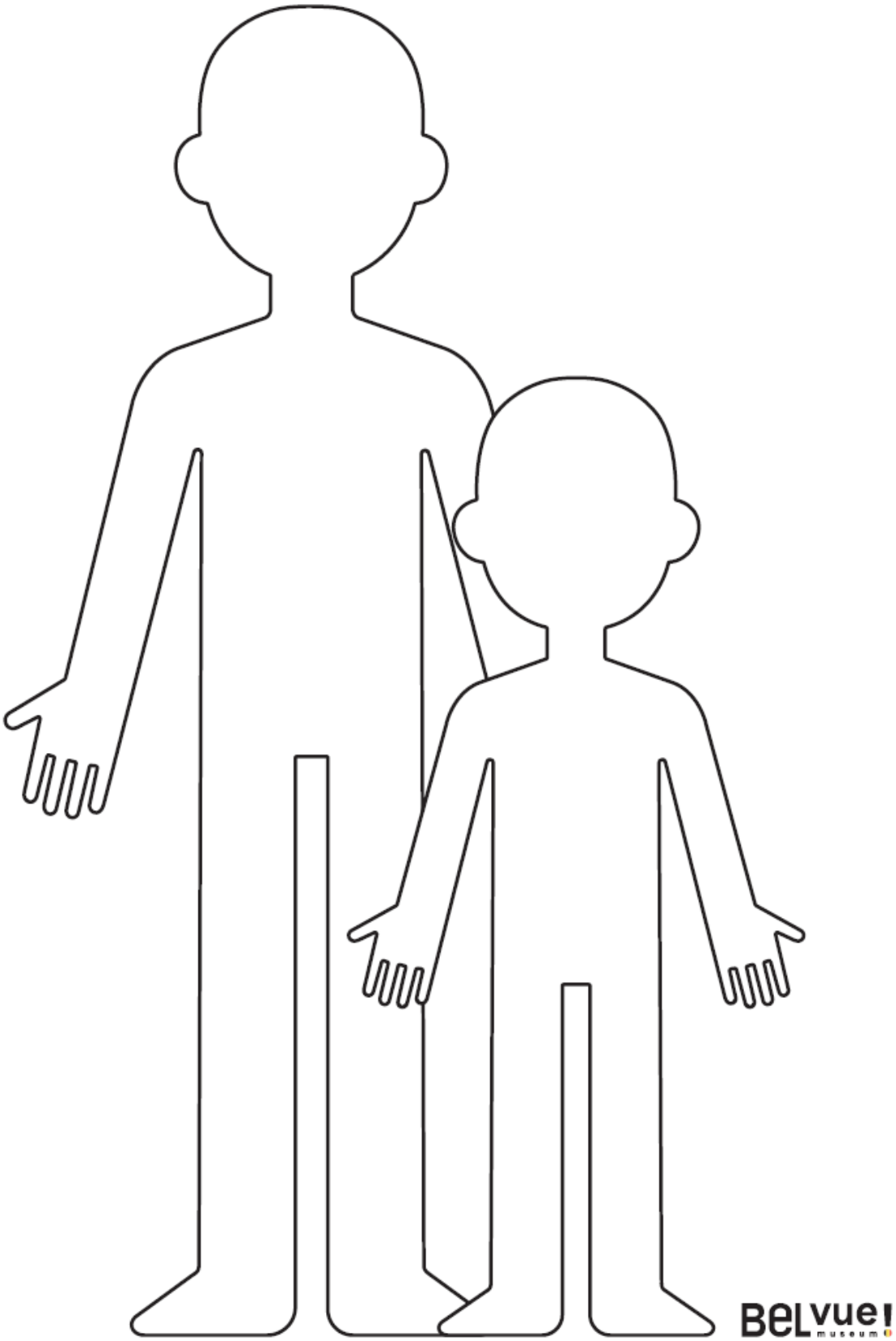
Bijlage 3 – Werkblad